

TEMAT NR 9: POPYT, PODAŻ I CENA.

1. PRZYPOMNIENIE DEFINICJI RYNKU Z POPRZEDNIEJ LEKCJI: RYNEK W GOSPODARCE.

OBECNIE RYNEK TO RÓWNIEŻ OGÓŁ TRANSAKCJI KUPNA I SPRZEDAŻY, A TAKŻE WARUNKÓW, W KTÓRYCH TE TRANSAKCJE PRZEBIEGAJĄ.

2. ELEMENTY RYNKU:

a) **Popyt** - zależność między ceną dobra a jego ilością, którą skłonni są zakupić nabywcy:

- potencjalny - chodzimy, szukamy, chcemy coś kupić
- efektywny - zrealizowany

b) **Podaż** - to zależność między ceną dobra a jego ilością oferowaną na rynku przez producentów.

c) **Cena** – wartość rynkowa towaru lub usługi wyrażona w pieniądzech.

Po stronie **popytu** wyróżniamy kupujących, a po stronie **podaży** sprzedających i producentów.

3. PRAWO POPYTU – popyt na dany towar lub usługę maleje wraz ze wzrostem ich ceny (pod warunkiem, że inne czynniki pozostają niezmiennie).

4. PRAWO PODAŻY – podaż danego towaru lub usługi zwiększa się wraz ze wzrostem ceny (pod warunkiem, że inne czynniki pozostają niezmiennie).

5. POZACENOWE CZYNNIKI KSZTAŁTUJĄCE WIELKOŚĆ POPYTU:

- a) wysokość dochodów nabywców (wraz ze wzrostem dochodów zwiększa się popyt),
- b) moda, gust oraz preferencje konsumentów (np. ubrania w modnych fasonach lub kolorach będą się sprzedawać najlepiej),
- c) liczba ludności (im większa liczba konsumentów, tym większy może być popyt na dany towar lub usługę) i jej struktura według np. płci, wieku czy wykształcenia.

6. POZACENOWE CZYNNIKI KSZTAŁTUJĄCE WIELKOŚĆ PODAŻY:

- a) koszty produkcji (m.in. koszty surowców i pracy),
- b) liczba producentów (sprzedawców) danego towaru lub usługi,
- c) czynniki klimatyczne w wypadku niektórych działalności (np. w rolnictwie),
- d) polityka rządu (np. w zakresie opodatkowania danych dóbr).

7. DOBRA KOMPLEMENTARNE – to dobra uzupełniające się, czyli takie, które zaspokajają określone potrzeby konsumentów tylko wtedy, gdy funkcjonują łącznie (np. samochód i paliwo).

8. DOBRA SUBSTYTUCYJNE – to dobra się zastępujące. Wzrost ceny jednego z substytutów powoduje zwiększenie popytu na drugi substytut, który w tej sytuacji staje się relatywnie tańszy. Na przykład podniesienie cen masła powoduje wzrost popytu na margarynę.

9. JAK SĄ USTALANE CENY?

Ceny towarów i usług kształtują się w wyniku wzajemnego oddziaływania popytu i podaży. Gdy wielkość podaży jest wyższa od wielkości popytu, występuje **nadwyżka rynkowa**. W przeciwnym razie, gdy wielkość popytu przewyższa wielkość podaży, występuje **niedobór rynkowy**. Konkurencja, w tym wypadku między konsumentami (kupującymi) prowadzi do wzrostu cen, który powoduje spadek wielkości popytu i wzrost wielkości podaży. Rezultatem nieustannych procesów dostosowawczych **jest cena równowagi rynkowej**, przy której wielkość popytu równa się wielkości podaży.

MATERIAŁY I POMOCE EDUKACYJNE DO TEMATU - POPYT, PODAŻ I CENA

Krok w przedsiębiorczość, Podręcznik do podstaw przedsiębiorczości dla szkół ponadgimnazjalnych, Zbigniew Makiela, Tomasz Rachwał, Nowa Era, Warszawa 2014

Portale i strony internetowe – www.podrecznik.edugate.pl, epodreczniki.pl, pl.wikipedia.org, mfiles.pl, Film na YouTube – Mechanizmy rynkowe, odcinek 1 „Rynek”.

POLECENIA DO WYKONANIA

Proszę przeczytać powyższe streszczenie, ewentualnie temat z podręcznika „Popyt, podaż i cena”, str. 35 – 38 lub skorzystać ze źródeł internetowych, a następnie odpowiedzieć na następujące pytania i wysłać odpowiedzi do 28 kwietnia 2020r. na e-maila: rsegda1@o2.pl:

- 1. Wymień pozacenowe czynniki kształtujące wielkość popytu i podaży. Który z nich wydaje Ci się najistotniejszy w przypadku owoców i warzyw?**
- 2. Uzasadnij twierdzenie, że konsument w gospodarce rynkowej ma wpływ na ceny towarów i usług.**
- 3. Podaj po trzy pary dóbr komplementarnych i dóbr substytucyjnych.**

W razie problemów proszę pisać do mnie na wyżej podanego e-maila.